Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2352

10.10.2024

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2024/2352,

11. aprill 2024,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (edaspidi „amet“) 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0121/2024),

A. arvestades, et tulude ja kulude kalkulatsiooni ([1]) kohaselt oli ameti 2022. aasta lõplik eelarve 70 032 491,77 eurot, mis on 2021. aastaga võrreldes 22,58 % suurem; arvestades, et ameti tegelik tulu oli 1,2 miljardit eurot ning erinevus eespool nimetatud eelarvest on seletatav operatiivtegevusega, mida rahastatakse sihtotstarbeliste tulude kaudu, mis on lisatud heakskiidetud eelarvesse märkega „p.m“;

B. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2022 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et ameti raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed; arvestades, et ameti tegevustes rõhutab kontrollikoda Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja mõjuga seotud asjaolusid käsitlevat punkti;

C. arvestades, et ameti sisekontrollisüsteemide puhul ei teatatud 2022. aasta kohta ühestki parandusmeetmeid nõudvast probleemist, samuti ei ole eelmiste aastate audititest ja hindamistest tulenevaid käimasolevaid ega lõpetamata parandusmeetmeid;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2022. aastal tehtud eelarveseire tulemusel oli jooksva aasta kulukohustuste assigneeringute täitmise määr 100 % ehk sama mis eelmisel kahel aastal; peab siiski kahetsusväärseks, et jooksva aasta maksete assigneeringute täitmise määr oli 72,86 %, mis on 2021. aasta määrast 1,92 % madalam;

2. märgib, et ameti haldusnõukogu kiitis 2022. aastal heaks kolm eelarvemuudatust, millest esimene suurendas jaanuaris assigneeringute kogusummat 1 687 363,77 euro võrra, teise eelarve muudatusega kiitis ameti haldusnõukogu heaks ümberjaotamise kogusummas 2 659 300 eurot peamiselt tegevuseelarvest andmetöötluse eelarvereale ning kolmanda paranduseelarvega vähendati maksete assigneeringuid 4 640 000 euro võrra, mille tulemusena moodustab maksete assigneeringute kogusumma 65 392 491,77 eurot;

3. märgib, et lisaks oma põhieelarvele jätkas amet suure delegeeritud eelarve haldamist (sihtotstarbelised assigneeringud) ning 2022. aastal seoti delegeeritud eelarve raames kulukohustustega kokku 574,5 miljonit eurot ja välja maksti 1,26 miljardit eurot;

Tulemused

4. väljendab heameelt selle üle, et amet kasutab oma eesmärkidega seotud tulemuste hindamiseks peamisi tulemusnäitajaid, mis hõlmavad muu hulgas turvalisuse akrediteerimise nõukogu tõhusat haldamist, et toetada õigeaegset otsuste tegemist, Galileo ohu- ja riskianalüüsi, ameti eelarve haldamist ja aruandlust, kõigi õiguslike korralduste tõhusat käsitlemist, ameti ruumide operatiivsuutlikkuse tagamist ning kohustuslike auditi- ja kontrollikohustuste täitmist; märgib, et enamik eesmärke on saavutatud, kuid soovitab siiski tegeleda peamiste tulemusnäitajatega, mis on jäänud täitmata või edenevad oodatust aeglasemalt; soovitab ametil peamisi tulemusnäitajaid tulemuslikkuse optimeerimiseks korrapäraselt kohandada;

([1]) ELT C 453, 29.11.2022, lk 56.

5. võtab teadmiseks, et amet on avalikustanud Ukraina sõja võimaliku mõju, sealhulgas katkestuse Sojuzi kanderakettide kasutamisel Galileo satelliitide jaoks Venemaa Sojuzi kanderakettide meeskonna ühepoolse väljaastumise tõttu; märgib, et amet ei prognoosi otsest ja vahetut mõju oma finantstulemustele, kuid tunnistab, et on vaja teha intensiivset tööd, et minimeerida viivitusi uute satelliitide orbiidile saatmisel, mis võib põhjustada viivitusi kulude kajastamisel ja eelmaksetena makstud saadaolevate varade kliirimisel; märgib murega, et seda summat ei saa praegu usaldusväärselt hinnata;

6. märgib lisaks, et töö Galileo ning Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisasüsteemi (EGNOS) Ukrainas asuvate maapealsete jaamadega on konflikti tõttu peatunud, kuid sellel ei ole otsest mõju EGNOSe süsteemi funktsionaalsusele; rõhutab, et amet on astunud kõik võimalikud sammud, et kaitsta juba paigaldatud seadmeid nii palju kui võimalik, kuid nende täpne seisund ei ole praegu teada; märgib, et majutav üksus on teatanud vääramatu jõu esinemisest ning et niipea kui see on tühistatud, peaks kehtiv leping uuesti aktiveeruma; palub ametil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru paigaldatud seadmete seisukorra kohta niipea, kui sõda seda võimaldab;

7. märgib, et amet on rakendanud meetmeid, et jälgida sidemeid Venemaa ja Valgevene institutsioonidega, ning eeldatavasti ei mõjuta sanktsioonidest tingitud turutingimuste muutused oluliselt ameti tegevust;

8. märgib, et 2022. aastal tehti Galileo ja EGNOSe jaoks olulised akrediteerimisotsused ning olulisemad EGNOSega seotud sündmused hõlmavad järgmise EGNOSe teenuse osutamise lepingu ning uue otsingu- ja päästeteenuse lepingu allkirjastamist, EGNOS v2 hooldusLepingu sõlmimist ning EGNOSe GEO4 kasuliku laadungi orbiidile saatmist ning eelkõige EGNOSe süsteemis esinenud ühistõrke tuvastamist ja parandamist; märgib rahuloluga, et Galileo ülemaailmne mõju väljendub selles, et seda kasutab üle 3,5 miljardi seadme kogu maailmas; märgib, et kaks uut Galileo satelliiti on kasutusele võetud; märgib rahuloluga, et Galileo teenused, sealhulgas turvaseire ja avalik reguleeritud teenus, andsid vaatamata COVID-19 põhjustatud probleemidele silmapaistvaid tulemusi;

9. võtab teadmiseks, et ameti muud saavutused 2022. aastal hõlmavad ELi 2022. aasta kosmosenädala korraldamist Prahas koostöös komisjoniga ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Tšehhi toetusel, ameti 1 000 idufirmast ja 28 investorist koosneva võrgustiku loomist ning esimest CASSINI ettevõtluspäeva, kahe uue Galileo satelliidi kasutuselevõtmist ning esimese turuaruande avaldamist nii Maa seire kui ka GNSSi kohta;

10. rõhutab, et ametist peaks saama liidu kosmoseprogrammi kõigi komponentide peamine rakendusasutus, mis tagaks turvaliste teenuste osutamise ja kõigi kosmoseprogrammi komponentide – Galileo, EGNOSe, Maa seire, kosmoseliikluse korraldamise ning riikliku telekommunikatsiooni ja ühenduvuse – akrediteerimise, pakkudes töökindlaid teenuseid, mis arenevad pidevalt vastavalt praeguste ja tulevaste kasutajate vajadustele ning mis sobiksid ka valitsussektori kasutajatele, kellel on vastupidavus-, kaitse- ja julgeolekuvajadused;

11. kutsub ametit üles kasutama ära oma lisaväärtust liidu tulevase kosmoseõiguse rakendamisel, millest saab liidu jaoks kosmoses julgeoleku, ohutuse ja kestlikkuse tagamise nurgakivi, ning tegelema liidu majandusjulgeolekuga kosmosetegevuses ja uue kosmosetööstuse kasvu kiirendamise küsimusega;

Tõhusus ja selle suurendamine

12. märgib, et amet tegi märkimisväärseid jõupingutusi personalijuhtimise protsesside edasiseks ühtlustamiseks ja automatiseerimiseks, et suurendada tõhusust; märgib sellega seoses, et amet jätkas erinevate Sysperi moodulite (nt TIM, FLEX, TELEWORK) kasutuselevõttu ja ühendamist olemasolevate asutusesiseste tugirakendustega (nt sisevõrgupõhine tööaja registreerimise vahend); märgib, et personaliosakond on võtnud kasutusele e-piletite süsteemi, et lihtsustada oma töötajate erinevate taotluste menetlemist; kutsub ametit üles leidma rohkem sisemenetlusi, mida saaks uute IT-vahendite abil ühtlustada;

13. märgib, et vastavalt finantsraampartnerluse lepingule on amet kohustatud tegema koostööd komisjoni ja Euroopa Kosmoseagentuuriga, et määrata ühiselt kindlaks Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamise korra ja teha koostööd nende eesmärkide saavutamisele kaasa aitavates tegevustes; märgib lisaks, et finantsraampartnerluse lepingu artikli 30 kohaselt on amet kohustatud 2023. aasta lõpuks rakendama keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi;

14. märgib, et seoses keskkonnahoidlike riigihangetega on 2022. aastal tehtud teatavaid edusamme keskkonnahoidlike aspektidega hankemenetluste kindlakstegemisel ja keskkonnahoidlike kriteeriumide kohaldamise kaalumisel; märgib lisaks, et 2023. aastal töötab amet järk-järgult välja jõulisema lähenemisviisi keskkonnahoidlike riigihangete alaliseks rakendamiseks, töötajate koolitamiseks ja keskkonnahoiu kriteeriumide järkjärguliseks kasutuselevõtuks oma riigihangetes kooskõlas oma keskkonnapoliitika ja käimasoleva keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi sertifitseerimisega;

15. tunnustab ametit pühendumise eest oma keskkonnamõju vähendamisele, ressursside tarbimise optimeerimisele ja CO_2 jalajälje vähendamisele ning esimese sammu eest selles suunas, mis seisnes oma keskkonnapoliitika vastuvõtmises ja avaldamises 16. detsembril 2022;

16. tuletab meelde ameti ulatuslikuma digitaliseerimise olulisust nii ametisisese töökorralduse ja juhtimise jaoks kui ka menetluste digitaliseerimise kiirendamiseks; rõhutab, et amet peab jätkama selles valdkonnas ennetavat tegutsemist, et vältida ametitevahelist digilõhet; juhib siiski tähelepanu vajadusele võtta kõik vajalikud turvameetmed, et vältida mis tahes ohtu töödeldava teabe turvalisusele internetis, ning rõhutab vajadust tõhustada meetmeid eelkõige Venemaalt või Hiinast pärit küberrünnete ja infiltratsioonikatsete vastu;

17. kutsub ametit üles täiendavalt kindlaks tegema ja stimuleerima liidu kosmoseprogrammi komponentide ja IRIS² koostoimelist kasutamist, muu hulgas liidu julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia rakendamiseks, tagamaks, et kõik ülesanded oleks võimalik pikaajalises perspektiivis koondada ühte ühtsesse kosmoseprogrammi, mis võimaldaks eri komponentide vahel paremat koostoimet;

18. kutsub ametit üles jätkama komisjoniga partnerluses tehtavat GOVSATCOMi keskustega seotud tööd ning ootab IRIS² süsteemiga saavutatavat koostoimet; rõhutab EUSPA rolli IRIS² arendamisel, kasutuselevõtmisel ja käitamisel, tagades juurdepääsu kõrgtehnoloogilistel krüpteerimistehnoloogiatel põhinevatele üliturvalistele, suveräänsetele ja ülemaailmsetele ühenduvusteenustele;

19. rõhutab ameti rolli Copernicuse arendamisel, eelkõige seoses Maa seire valitsusepoolse kasutamisega, võttes arvesse geopoliitilist olukorda, ning tuletab meelde vajadust kasutada ameti eksperditeadmisi turvalisuse akrediteerimisel, seirel ja lepingute rakendamisel, et tugevdada liidu operatiivsuutlikkust tegutseda katastroofiohu juhtimise kõigis etappides nii loodusõnnetuste kui ka inimtegevusest tingitud katastroofide korral;

Personalipoliitika

20. tunnustab ametit asjaolu eest, et 31. detsembril 2022 oli ametikohtade loetelust täidetud 100 % – liidu eelarves kinnitatud 231 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 231 (2021. aastal oli kinnitatud ametikohti 191); märgib, et 2022. aastal töötas ameti heaks ka 46 lepingulist töötajat ja üheksa lähetatud riiklikku eksperti, mis teeb töötajate koguarvuks 286;

21. märgib, et ameti kõrgema ja keskastme juhtkonnas puudub sooline tasakaal ning kolmest juhist kolm on mehed; peab kahetsusväärseks soolise tasakaalu puudumist ameti haldusnõukogus, kus 28 liikmest 22 on mehed; võtab teadmiseks ka ameti kogu töötajaskonna soolise tasakaalu, kus 232 töötajast 153 on mehed; märgib ameti aruande põhjal, mis käsitleb ameti 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist silmas pidades võetud järelmeetmeid (edaspidi „ameti järelaruanne“), et amet võttis 2023. aastal vastu mitmekesisuse ja kaasamise strateegia, millele on lisatud tegevuskava, mis sisaldab konkreetseid meetmeid, kuidas aidata kaasa mitmekesisusele ja kaasamisele, sealhulgas soolisele perspektiivile; märgib, et ameti kõrgema ja keskastme juhtkonna ning haldusnõukogu soolist tasakaalu tuleb parandada; tuletab meelde, kui oluline on tagada sooline tasakaal, ja kutsub ametit üles võtma seda aspekti tulevikus arvesse töötajate töölevõtmisel ning eelkõige kõrgema ja keskastme juhtide ametisse nimetamisel; nõuab, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid oma kandidaatide esitamisel ameti haldusnõukogusse arvesse soolise tasakaalu tagamise tähtsust;

22. märgib, et ametil on inimväärikuse kaitset ning psühholoogilise ja seksuaalse ahistamise ennetamist käsitlev poliitika ning et amet kuulub ametitevahelisse usaldusnõunike rakkerühma; ootab nende aruandeid ja soovitusi; märgib, et 2022. aastal ei teatatud ühestki ahistamisjuhtumist, ning innustab ametit jätkama ja arendama tööd selleks, et ka tulevikus juhtumeid ennetada;

23. tuletab meelde kahes auditeeritud värbamismenetluses leitud menetluslike puuduste kohta tehtud kontrollikoja tähelepanekut aastast 2021, mille kohaselt on amet teinud oma valikumenetlustes uusi muudatusi ning valikukomisjoni liikmetele esitatavaid vorme ja juhiseid on muudetud ning valikukomisjoni liikmetele antakse vaba ametikoha teate kriteeriumide kehtestamisel rohkem juhiseid; märgib lisaks, et kontrollikoda leidis, et need parandused on rahuldavad, mistõttu on tähelepanek suletud;

24. tuletab meelde, et amet jätkab lepinguliste töötajate ametikohtade koguarvu järkjärgulist vähendamist, et see oleks kooskõlas ametile eraldatud üldise rahastamisega; märgib, et samal ajal jätkab amet oma ülejäänud lepinguliste töötajate ametikohtade suunamist julgeolekualastele ja Galileo turvaseirekeskuse (GSMC) ülesannetele; rõhutab sellega seoses, et amet märgib jätkuvalt, et lepinguliste töötajate ametikohtade vähendamisega on seotud riskid ning et see nõuab täiendavaid allhankeid, mis toob kaasa suuremad finantskulud ning viib pädevuse ja oskusteabe arendamise väljapoole avalikku sektorit;

25. tuletab meelde kontrollikoja aruande 2021. aasta tähelepanekut ameti poolt kehtestatud ent põhjendamata piirangute kohta, mis puudutavad kõrgema astme töötaja asumist mujale tööle; märgib lisaks, et see tähelepanek on suletud, amet on oma menetlused kindlakstehtud puuduste kõrvaldamiseks läbi vaadanud ja 2022. aastal sarnaseid juhtumeid ei täheldatud;

26. tunneb heameelt, et amet on 2022. aastal võtnud täielikult kasutusele ajahaldusmooduli, sealhulgas kaugtöö ja paindlikud tööajad, ning on allkirjastanud täiendava teenustaseme kokkuleppe personaliaruandluse ja analüüsimooduli jaoks, mis võetakse kasutusele 2023. aastal; märgib, et amet on vastu võtnud komisjoni otsuse tööaja ja hübriidtöö kohta (C(2022)1778) ning jälgib tähelepanelikult selle otsuse tulemusi, mis peaks parandama töötajate heaolu tööl ning hõlbustama töö- ja eraelu tasakaalu;

Hanked

27. märgib kontrollikoja aruandest, et 2021. aasta septembris algatas amet ilma eelneva hanketeate avaldamiseta riikliku avaliku sektori ametiga läbirääkimistega menetluse erinevate otsingu- ja päästetegevusega seotud teenuste osutamiseks; rõhutab, et pakkuja osutas ametile sarnaseid teenuseid juba alates 2016. aastast ja amet kavatses sõlmida uue raamlepingu, mille lõpptähtaeg on 31. detsember 2032 ja mille maksimaalne eelarve on 120 miljonit eurot; märgib, et lõplik raamleping allkirjastati 1. detsembril 2022 ning see hõlmas ka mitme alltöövõtja kasutamist; märgib, et kontrollikoda täheldas mõningaid lahknevusi hanke tehnilise kirjelduse nõuete ja hindamiskomisjoni hinnangu vahel; märgib, et näiteks loobuti nõudest deklareerida töövõtjate huvide konflikti puudumine hindamisetapis või seda ei analüüsitud nõuetekohaselt, ning toob teiseks näiteks, et saadud pakkumises kasutati hindade määramisel võrdlusaastana mitte 2021. aastat, nagu on sätestatud tehnilises kirjelduses, vaid 2022. aastat; võtab teadmiseks ameti kaalutlused, mille kohaselt olid lahknevused põhjendatud peatöövõtja staatusega, kes on riiklik avaliku sektori asutus, ja viimase tehtud kontrollidega ning et pakkumise hinna määramisel kasutatud võrdlusaasta osas nõustus amet kõrvalekaldega menetluse kestuse tõttu, mille tulemusel sõlmiti leping 2022. aasta lõpus;

28. rõhutab, et hankelepingute sõlmimise korra eesmärk on võimaldada hankijatel saada vajalikke kaupu ja teenuseid parima hinnaga, tagades samal ajal pakkujate vahelise ausa konkurentsi ning läbipaistvuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtete järgimise; kutsub ametit üles oma hankemenetlusi veelgi parandama, et tagada kohaldatavate õigusnormide täielik järgimine ning parim hinna ja kvaliteedi suhe;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

29. märgib, et amet hindas 2020. aastal ulatuslikult oma pettustevastase strateegia rakendamist ja seetõttu avaldas amet 2022. aastal oma uue pettustevastase strateegia, mille ameti haldusnõukogu on vastu võtnud; märgib, et amet hakkab seda nüüd rakendama oluliste ja laiaulatuslike meetmetega, mis mõjutavad eelkõige ameti töötajaid; märgib rahuloluga, et haldusnõukogu ja kõrgema juhtkonna huvide deklaratsioonid ja elulookirjeldused on avaldatud ameti veebisaidil;

30. märgib, et ametil oli 2022. aastal üks rikkumisest teatamise juhtum, mille tõttu algatati mitu uurimist, millest mõned olid 2023. aastal veel pooleli; palub ametil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile sellekohasest arengust aru; võtab ameti 2021. aasta järelaruande põhjal teadmiseks, et seoses 2021. aasta rikkumisest teatamise juhtumiga on amet teinud vajaduse korral koostööd Euroopa Pettustevastase Ametiga, esitades kogu olemasoleva teabe; märgib, et 2022. aastal ei uuritud ega viidud lõpule ühtegi huvide konflikti juhtumit;

31. võtab teadmiseks, et kõrgema juhtkonna kohtumiste kohta tööstusega peetakse siseregistrit, kuid seda ei avaldata ameti veebilehel; rõhutab läbipaistvuse tähtsust ja palub ametil see viivitamata avaldada;

32. rõhutab vajadust jätkata tööd läbipaistvuse, ühitamatuse, huvide konflikti, ebaseadusliku lobitöö ja pöördukse efekti teemadel;

33. tuletab meelde, kui tähtis on, et amet teeks oma töö tutvustamiseks kodanikele ennast meedias, internetis ja sotsiaalmeedias nähtavamaks;

Muud kommentaarid

34. tunnustab ametit selle eest, et ta jätkas tegutsemist suurimatel sotsiaalmeedia platvormidel, avas kontosid privaatsust austavates liidu sotsiaalmeediakanalites Mastodon ja Peertube, avaldas 107 uudist oma veebisaidil ja 13 pressiteadet (enamus kõigis ELi ametlikes keeltes), eesmärgiga avaldada teavet kõigis liikmesriikides; märgib lisaks, et amet korraldas selliseid üritusi nagu ELi kosmosenädal (3 000 külastajat kohapeal ja veebis), EUSPA Open Days, CASSINI häkatonid, programmi „Euroopa horisont" teabeüritused ja arvukad veebiseminarid riigihangete võimaluste kohta;

35. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsioonile ([2]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([2]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0280.